

Сцена от
"Луната на Салиери"
Scene from
Salieri's Moon

Сцена от
"Красавицата и
звяра", ДКТ-Варна
Scene from
Beauty and the
Beast, Varna
Puppet Theater

граница".

За нова оригинална българска куклена пиеса на Мария Станкова за "Голямото кихотене".

За сценична адаптация на художествено произведение на Славчо Маленов за "Барон Мюнхаузен".

За оригинална музика на Христо Намлиев за музиката към "Голямото кихотене" на СКТ и "Красавицата и звяра" на ДКТ-Варна.

За режисура на Веселка Кунчева за "Голямото кихотене", на **Жени Пашова** и **Петър Пашов** за "Джак и бобеното стебло".

За мъжка роля на Георги Спасов за Барон Мюнхаузен в "Барон Мюнхаузен", на **Михай Думитреску** за ролята му в "Кандиг", на **Румен Гаванозов** за Санчо Панса в "Голямото кихотене".

Награди за женска роля на

Мая Бежанска за ролята на Дулсиня в "Голямото кихотене", на **Полина Христова** за ролята на Майката в "Джак и бобеното стебло".

Награди за сценография на **Мариета Голомехова** за "Голямото кихотене" и "Красавицата и звяра", на **Андреј Запорожски** и **Алевтина Торик** за сценографията и куклите на "Луната на Салиери".

Награда за развитие на сценичния език на "Пещерата и сенките".

Награда за дебют (осигурена от САБ) на **Трупа "Абсолвенти"**, София.

Наградата за най-добра техническа група на ДКТ-Варна.

За пръв път беше присъдена и **награда на варненските журналисти**, отразяващи фестивала. Наградата получи **Румен Рачев** за спектакъла "Театрална изложба".

XIII "Златен делфин"

Варна, 1-6.10.2005

Станислав Доубрава

Самолетът "Фокер 70" на компанията "Малев" излетя от гъжговна Прага през Будапеща за Варна. Там кацва в два часа през нощта. Студено е. Един приятен човек ме чака със стар модел "Мерцедес".

Вечерта преди фестивала се събира журито за първата си среща, в присъствие на директора и режисьора на театъра във Варна Злати Златев. Председателят на журито, г-н Никола Вангов, е сравнително млад театровед от Националния институт от София и, според гумите му, с оценяването на куклените театри се занимава за първи път. Но през цялото време бе чудесен. Неговата толерантност към мненията на останалите членове на журито, също и решението да се оценява кукленото творчество в по-общ контекст в областта на драмата бяха определено положителни (и за фестивала новаторски). Другите членове бяха: сценографът Свила Величкова, кукловодът от Белгия Юбер Роман, композиторът Борис Карадимчев и аз.

Според статута на фестивала постановките се представят и оценяват в три секции: в първата се представят български оригинални пиеси, създадени през последните три години, във втората – детски спектакли, и в третата – постановки за възрастни.

Главната награда "Златен делфин" се присъжда на постановка, излъчена измежду всички спектакли и от трите секции. Тя е една. В случай на две равностойни постановки, има още една специална награда – "Сребърен делфин". За трите секции има индивидуални награди за режисура, сценография, мъжка и женска роля. Журито може да даде специална награда на автора на оригинална музика, или музикална адаптация. Наградите са парични, сумата е съпоставима с наградите у нас. Освен тези, има и награда на детско жури.

Още първото представление – "Цветове" на Куления театър от Ямбол – показа, че работата на журито няма да е лесна. Дозата от 23 спектакъла, гледани в рамките на пет дена и половина, от девет български и осем чужди театъра (Русия, Беларус, Иран, Сърбия и Черна гора, Хърватия, Полша, Словакия и Испания) беше наистина сериозна.

След първата половина на фестивала журито изпита леко безпокойство, тъй като освен испанската солистка М. Баутиста, нямаше нищо за сериозна оценка. За щастие при оценяването на спектаклите имаше истинско сходство в мненията и след първите три дни положението тръгна към по-добро. С чиста съвест можехме да предложим за награди

много добри постановки и индивидуални прояви.

Главната награда на фестивала – “Златният делфин” за най-добро представление – получи гомакинът, Куклен театър от Варна, за “Приказка за пещерното гърво” (режисьор Славчо Маленов, сценография Васил Рокоманов, музика Владимир Джамбазов). Освен това пиесата получи и награди за режисура, сценография, музика и една за актьора Красимир Добрев за ролята му на Вещицата. Това бе жив, истински куклен театър, който може да стане гостен участник на някой от чешките фестивали за деца от училищна възраст, например “Скупова Пилзен”. Пиесата е приказен разказ за малка принцеса, която по пътя на много препятствия търси златен лист на пещерното гърво. Тя търси себе си, а също и доверието и любовта – основни предпоставки, носещи щастие. В интересна и функционална сценография колективът, ръководен от режисьора Славчо Маленов, се представи с много добри артистични изяви.

Специална награда – “Сребърен делфин” – бе присъдена на Театър “Ателие 313” от София за постановката на Румен Гаванозов с реализация на текст на Туве Янсон “В края на ноември” (сценография Станислава Кръстева). Ако ролята се изпълнява на английски език, тогава със солото си изпълнение Румен Гаванозов можеше да прекара остатък от живота си по фестивали из целия свят. Малката екзистенциална грама, отлично използваща връзката между актьора и куклата, за дълго време бе претенгент за главната награда. Това е разказ за пътя, по който тръгваме всички ние в деня на раждането си. Повечето от пътя извървяваме несъзнателно, но пътят продължава. Живеем с мислите за бъдещето или със спомени – в стремежа си да се разминем с настоящето. Възрастният мъж (над 100 години) е без минало, забравил е вече всичко. За него най-важното е това, което съществува тъкмо сега. Отново търси смисъла и значението на предметите около себе си. Не всичките са му нужни. Ако забравим миналото, можем свободно да мечтаем, настоящето става за нас най-важното. Забравата всъщност е щастливо сбогуване преди ново пътешествие. След сто години затваря врата след себе си и отваря своя чадър. Накъде ще тръгне? Пътят му ще го води. Остава спокоен, като вървящо гърво, чиито листа не помръдват. Бавно изчезва и се губи в гората, пред него има километри тишина. Кръгът се затваря, времето върви и се завръща в нощта... Красиво! Наистина!

Кукленият театър “Брест” от Беларус представи “Холстомер, историята на един кон” по Лев Н. Толстой (постановка Руслан Кудашов, сценография Андрей Запорожски, музика Владимир Бичковски).

Известният текст (през 80-те години на сцената на Пилзенския драматичен театър бе поставен от Ото Шевчик с отличния Милан Влаховски в ролята на Коня) според програмата се прави за първи път в куклен театър. Толстой, който в пиесата изтъква тема като “преклонение пред живота” или “оправдание на природата”, може да е доволен. Опитът е сполучлив и с отличен резултат. Трима пазители на входа за рая изслушват разказа на един кон, който е опитал вкуса на сълзите, за неговите

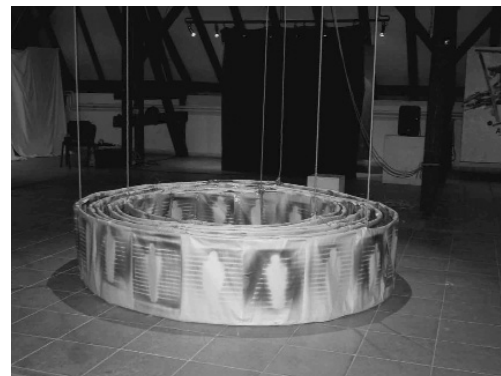
щастие, болка и съчувствие. Трагедията му започва с неговото раждане, на белия свят той идва различен от другите – с петна по кожата. Остава без дом, препродаван, никога не обичан, но с чувствително сърце, което му помага да живее. Това е истинското му “аз”. Може би не е у всеки, но то съществува и в коня, и в пчелата, в растението. Мечтата му за промяна идва първа с неговата смърт, която носи изкупление. С решението на ангела-пазител вратата се отваря, за да се премине в по-добрата безкрайност. Атмосфера, свързана със светлина, отлична музика и актьорско изпълнение на главния герой.

Награда за режисура получи Руслан Кудашов, за музика – Владимир Бичковски, за актьорско майсторство в ролята на Коня Холстомер – Игор Верста.

Театър К-3, Бялосток, Полша: “...ET CETERA...” Авторски спектакъл: Ева Мойсак, Марта Рау, Слава Тарковска. Три актриси и кукла в учудващо темпо изпълняват спектакъл за млади и възрастни, в който доминират музика и движение. В клетка 6 на 6 метра се представят образи с различни съдби. Това са хора, които непрекъснато бързат, те са самотни, мечтаят за любов. Разказите са малко и за всеки от нас. Не особено весели, но истински. Колективна награда за актьорско майсторство на трите актриси.

Театър “Море от марионетки” – Магрид, Испания: “Пепеляшка”. Авторски спектакъл на Марта Баутиста за Пепеляшка от времето на художника Веласкес. Изпълняваше се на испански език, без превод. (С превод за децата щеше да е по-добре.) Актрисата се справи с всичко. Тя се движеше над една широка пола, представляваща централен обект, който функционираше като въртяща се изградена маса и параван. Тя често излизаше от ролята си и контактува-

Сцена от
“Вавилонската
кула”
Scene from
The Tower of
Babylon

ше с публиката. Куклите без лица бяха интересни и функционални. Не стоеше особено над другите европейски солисти, но имаше успех, достатъчен за спечелване на награда за актьорско майсторство.

Освен тези награди, детското жури имаше сходно мнение за постановки, които “голямото” жури оцени, включително и за първото място за “Приказка за пеещото дърво”, на кукления театър от Варна.

След обявяването на резултатите никои не се сърдеше, изглежда всички бяха доволни. С радост можеше да се види как препълнената зала спонтанно аплодира наградените, които от своя страна, след връчване на наградите, изразяваха благодарности към преподавателите си.

Във Варна получих още един важен опит с българска публика. Ентузиазизирано ръкопляскане, виковете и свиркане, включително и ставане на крака, които съпровождат края на всяко представление. Може би ще ни напомни за миналото?!...

От ненаградените постановки се радвах на представението от Иран. “Миниатюри” с атрактивен полъх от далечния Ориент. Тайственият разказ за вечната любов бе изпълнен от марионетки, допълнен в края на пиесата с лица на красиви девойки. За получаване на награда това обаче не беше достатъчно.

Интересна бе и постановката на “Железния Макс” на Театър “Пиноккио” от Белград, изпълнена на открито. Високата пет метра кукла на Макс, със

специална метална конструкция, се управляваше от шестима кукловоди, които наистина не можах да си поемат гръх.

За съжаление, поради паспортни неуредици, не можа да пристигне театърът от Ереван с постановка по Уилям Сароян, която предварително бе с нагласа за победител.

Разочарование поднесоха спектаклите от бивша Югославия, които се движеха в омагьосан кръг на комерсиални, не особено успешни опити. И Загреб със “Спяща красавица”, и Сплит с “Палечка”, или Ниш с “Магьосникът от Оз”.

Кукленият театър от Братислава изпълни фериата “Финист, картини от една изложба”, по музика от Мусоргски. Въпреки гребните технически недостатъци, представението бе прието сравнително добре.

За редица постановки в това ограничено пространство не може да се говори, някои от тях дори не заслужават това.

В отговор на въпроса към журито, зададен в началото на фестивала от председателя на Българската асоциация за театър г-н Митко Тодоров (директор на Театър “Българска армия” – София), дали българският куклен театър е в криза? След края на фестивала мога с пълна увереност да кажа: Не е! ■

Сп. “Лоуткарж”, Чехия, 2005, кн. 6.

Студентите по сценография във Варна

Васил Рокоманов

Специалност “Сценография” на Националната художествена академия участва за втори път в Международния кукленотеатрален фестивал “Златният делфин” – Варна. Ако на предишното му издание студентите подредиха скромна изложба във фойето на театъра, то през 2008 г. присъствието им бе значително разширено като разнообразие на представеното в различни културни пространства на града.

Традиционната студентска изложба бе организирана съвместно с къщата музей “Георги Велчев” и фестивала, което даде възможност на младите автори да усетят въздействието на творбите си в пространство, специализирано в представяне на пластично изкуство.

По-голямата част от творби-

те – проекти за кукли, ескизи за пространствени решения, тпажни рисунки и реализирани в материал кукли, са резултати от учебни задачи през втората година на обучението в бакалавърската степен, посветена на сценографията за куклен театър. Част от експозицията акцентира върху творчеството на Валери Петров. През миналата година неговите мили герои и бистрата театралност на текстовете му въвведоха студентите в кукления театър. Изложбата премина при подчертан интерес от страна на специализираната фестивална публика и бе добре посетена и от гражданите на Варна, които купиха седем студентски творби. Управата на музей “Георги Велчев” отправи покана към Катедра “Сценография” за бъдещи общи проекти.

Програмата за обучение в специалността залага на куклата като пластичен феномен, чиито възможности на творческа лаборатория особено импонират на художниците. Създавайки кукли като упражнения по “История на костюма”, студентите боравят с технологичните, структурните и естетическите възможности на

